

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

ח.

עין משפט נר מצוה

גו א מיי פ"ב מהל' עבדים הל' א והל' ח [נפ"ה הל' ב טו"ש"י י"ד סי' רפ"ז סעי' ט"ו]:

גה ב מיי פ"ה מהל' עבדים הלכה א סמג עשין קמ"ד טו"ש"ע י"ד סימן ע"ה סוף ה':

גה ג מיי פ"ו מהלכות אישות הלכה ז טו"ש"ע א"ע"ע סימן ט"ז סוף ז':

ד מיי פ"ו ע"ה הלכה ז פ"ג מהל' זכיה ומתנה הלכה ח סמג עשין מה טו"ש"ע מה טו"ש"ע א"ע"ע סי' לח סוף ז':

ה ה"ז ד"ה ט פ"ו מהלכות אישות הלכה ז סמג עשין מה טו"ש"ע א"ע"ע סי' לח סוף ז':

ו מיי פ"ה מהל' אישות הלכה כג סמג ע"ה טו"ש"ע ע"ה סוף ז':

אף שוה כסף דקייץ. הא דלמרינן לקמן (דף י"ג.) הווא גברא דקדש צוודלא ^א דלאורדי יתביז רב שימי בר חיילא וקא מעיין בה אי אית בה שוה פרוטה אין אי לא לא לכאורה דומה ללא כרב יוסף: **ומאי** ניהו חליפין. אין עבד עברי נקנה בחליפין ולא קונה עכמו בחליפין דמה שהווא קונה ^ב בכסף נפקא לן מהאי קרא דמכסף מקנתו לקמן (דף י"ד.) אכל עבד כנעני נקנה ובל בחליפין ^ג דמניא ^ד צפ' השולח (גימין דף ל"ט.) גבי שקל כוממא ושדא בה אמר לה קני האי וקנה נפשו ומשמע משום דהויא ליה כליו של מקנה לא עשה ולא כלום אכל כליו של קונה קנתה וממרת חליפין משמע ולא צמורת כסף וכך פירש רבינו מנחם ס"ס: **מנא אמינא** לה דתניא עגל זה ללשנא קמא מייתי ראייה ב. **רב כהנא שקל סודרא בפדיון הבן**. משמע הכה דרב כהנא היה כהן ומינה דכסף אלו עוברין (פסחים דף מ"ט.) משמע ללא היה כהן דקאמר אי לאו דנסיבי כהנא לא גלאי וי"ל דמרי רב כהנא הווי' אי נמי וי"ל דכשזיל אשמו היה לוקח כדאשכחן צפרק הרוזע (חולין דף ק"ג.) רב כהנא אכל כשזיל אשמו ^א:

אף שוה כסף נמו דקייץ אמר רב יוסף מנא אמינא לה דתניא ^א מכסף מקנתו בכסף הוא נקנה ואינו נקנה בתבואה וכלים האי תבואה וכלים היכי דמי אילימא דלא מקנו בהו כלל ^ב ישיב גאולתו אמר רחמנא ^ג לרבות שוה כסף בכסף ואי דלית בהו שוה פרוטה מאי איריא תבואה וכלים אפי' כסף נמו ^ד אלא לאו דאית בהו שוה פרוטה וביון דלא קייצי לא ^ה ואידך ה"ק בתורת כסף הוא נקנה ואין נקנה בתורת תבואה וכלים ומאי נינהו חליפין ולרב נחמן ^ו דאמר פירות לא עבדי חליפין מאי איכא למימר אלא לעולם דלית בהו שוה פרוטה ודקאמרת מאי איריא תבואה וכלים אפי' כסף נמו לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא לא אבל תבואה וכלים אימא ^ז מדמקרבא הנאתיהו גמר ומקני נפשיה קא משמע לן אמר רב יוסף מנא אמינא לה דתניא ^ח עגל זה לפדיון בני מלית זה לפדיון בני מלית זו עגל זה בחמש סלעים לפדיון בני בנו פדוי האי פדיון היכי דמי אילימא דלא שוי כל כמיניה אלא לאו אף על גב דשוי וביון דלא קייצי לא לא לעולם דלא שוי יבוגון דקביל כהן עילייה כי הא דרב כהנא שקיל סודרא ^ט מבי פדיון הבן אמר ^י ליה לדידי חזי לי חמש סלעים אמר רב אשי לא אמרן אלא כגון רב כהנא דגברא רבה הוא ^{יא} ומיבעי ליה סודרא ארישיה אבל כולי עלמא לא כי הא דמר בר רב אשי זבן סודרא מאימיה דרבה מקובי שוי עשרה ^{יב} בתליסר: ^{יג} אמר רבי אלעזר התקדשי לי במנה ונתן לה דינר הרי זו מקודשת וישלים מאי טעמא כיון דאמר לה מנה ויהב לה דינר כמאן דאמר לה על מנת דמי ^{יד} ואמר רב הונא ^{יז} אמר רב דכל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי מתיבי ^{יח} התקדשי לי במנה והיה מונה והולך ורצה אחד מהן לחזור אפילו בדינר האחרון הרשות בידו ^{יט} והא במאי עסקינן דאמר במנה לי במנה זו ונמצא מנה חסר דינר או דינר של נחשת אינה מקודשת דינר רע הרי זו מקודשת ויחליף ^כ לא רישא וסיפא דאמר במנה זו ופרושי קא מפרש רצה אחד מהן לחזור אפי' בדינר האחרון הרשות בידו כיצד כגון דאמר לה במנה זו והכי נמו מסתברא דאי ס"ד רישא במנה סתם השתא במנה סתם לא הווי קידושי במנה זו מיבעיא אי משום הא לא איריא תנא סיפא לגלוי רישא שלא תאמר רישא במנה זו אבל במנה סתם הווי קידושין תנא סיפא במנה זו מכלל דרישא במנה סתם ואפילו הכי לא הווי קידושין רב אשי אמר והולך שאני דעתה אכוליה האי דינר של נחשת היכי דמי אי דידעה ביה רב אשי וקבלה לא צריכא דיהביה ^{כא} ניהליה בליליא אי נמו דאשתכח ליה ביני וזוי האי דינר רע היכי דמי אי דלא נפיק היינו דינר של נחשת אמר רב פפא ^{כב} כגון דנפיק על ידי הדחק: אמר רבא אמר רב נחמן ^{כג} אמר לה התקדשי לי במנה והניח לה משכון עליה אינה מקודשת

גליון הש"ס

הנהגות הב"ח

הנהגות הגר"א

תוס' ר"י הזקן

כהן ומינה דכסף אלו עוברין (פסחים דף מ"ט.) משמע ללא היה כהן דקאמר אי לאו דנסיבי כהנא לא גלאי וי"ל דמרי רב כהנא הווי' אי נמי וי"ל דכשזיל אשמו היה לוקח כדאשכחן צפרק הרוזע (חולין דף ק"ג.) רב כהנא אכל כשזיל אשמו ^א:

אבל כולי עלמא לא. וא"ת מאי טעמא ללא מהני מי גרע ממנה ע"מ להחזיר דלמרינן לעיל (דף י"ג.) דשמה מתנה וי"ל דאין הכי נמי דמיגרע גרע דהתם איכא דבר חשוד דהוי מתנה אע"פ שנתן ע"מ להחזיר אכל הכה גבי פדיון לא היה שוה ארמו סודר ^א חמש סלעים ומתחילה כשנתן לו לא ילא לדי נמי: **השתא במנה סתם לא הווי קידושין במנה זו מיבעיא**. וא"ת דלמא הא קמ"ל דמנה זו אע"ג דלא חזרה בה לא הוי קידושין כיון שנמצא חסרה יש לומר דמרישא שמע מינה כיון דמנה סתם יכולה לחזור בה ולא אמרינן כלל עד שישלים הכי חלו כי אמר לה במנה זו ונמצא חסר לא חלו הקידושין כלל עד שישלים הכי חלו חלו הקידושין ואף ההשלמה לא מהניא שהרי לא סמכה דעתה להשלמתו אלא למנה שמרחה לה והרי הוא חסר: מנה

דמילתא נקט שמי שרצה למנות מנה אינו מונה לו בפרוטות אלא בדינרין שמקצר חשבונו. ודינר הוא כמו פשוט של כסף וא"ו מעות כדמפרש לקמן [י"ב, א]. ואיכא מ"ד שאע"פ שלא השלים לה המנה צריכה גט, ושעות הוא בידים דמה בין תנאי זה לשאר תנאים. במנה זה. משמע כל המנה ולא חלו הקידושין עד שהגיע בידה כל המנה, אבל במנה סתם אפילו מנה והולך מקודשת בדינר הראשון שנתן לה. רב אשי אמר. אפילו במנה סתם אם היה מונה והולך אינה מקודשת עד מנה והולך מקודשת בדינר הראשון שנתן לה. א"ד"ה והלכתא כו' אליעזר. דידעה ביה. שהכירה אותו ומחלה אותו הדינר. שמעינן מיהא דאע"ג דאמרין ^א מנה והולך מקודשת בדינר הראשון שנתן לה. אמר לה התקדשי במנה דניימי יכולה היא למחול מקצתה הויאל ומגיע בידה פרוטה. בלילה. ולא הכירוה. אמר רבא. ויהי דתני תני מקודשת. על ידי הדחק. משום הכי מקודשת שהרי יכולה להוציא ברוחק, ומיהו יחליף אותו הויאל ואינה יכולה להוציאו בלא טורח. **תוספתא**. תבעו זה את זה, האישה תבע תחלה ואמר לה קבלי קדושין. ואם האשה תבעה תחלה שאמרה לו (תני) [תן] לי קדושין וקדשו סתם, הויאל ותבעה האישה תחלה והיא אמרה לו כבר שלא תתקדש לו אלא במאתים, ודאי על מנת ליתן מאתיים קדש, ומנה או מאתיים סתם הוא זה ומקודשת כמה שנתן לה והוא ישלים המאתים, מיהו אם אינו רוצה להשלים אינה מקודשת כדפרשנא לעיל גבי ההיא דרבא אליעזר. [וכן המוכר חפץ לחבירו וכי] תבעו זה את זה, אם הלוקח תבע ואמר לו קנה החפץ ונתנו לו [ועשו דברי לוקח], אם הלוקח תבע ואמר לו תן לי החפץ ובה משכנו [ועשו דברי מוכר]. ע"כ התוספתא פ"ב [היי"א].

תורה אור השל"ם

מוסף רש"י

מוסף תוספות

זוה בתן ביון דקדמי' דמעמיל' מהמנה ובעלים מכוון חוורין וזכין בהם אבל היכא דמעיקרא לא שוין ה' סלעים לא קיים מצות נתניה של תורה דנז"כ שיתן הפרדה לכהן ה' סלעים. ה. והא דראי אצטרף לאשמועינן הני תרתי גזוני דהאי דינא לתור והאי דינא לתור. רש"י. ו. [ולאו ע"מ שאהן לך מנה קאמר. ע"ס.

שהגיע בידה כל המנה, והאי ברייתא [ב]סתם איירי, [ומהא] [ובחא] מילתא פליג עם ההיא אוקימתא דר' אליעזר כמו שנפרש לקמן [ט, א ד"ה והלכתא כו' אליעזר]. דידעה ביה. שהכירה אותו ומחלה אותו הדינר. שמעינן מיהא דאע"ג דאמרין ^א מנה והולך מקודשת בדינר הראשון שנתן לה. אמר לה התקדשי במנה דניימי יכולה היא למחול מקצתה הויאל ומגיע בידה פרוטה. בלילה. ולא הכירוה. אמר רבא. ויהי דתני תני מקודשת. על ידי הדחק. משום הכי מקודשת שהרי יכולה להוציא ברוחק, ומיהו יחליף אותו הויאל ואינה יכולה להוציאו בלא טורח. **תוספתא**. תבעו זה את זה, האישה תבע תחלה ואמר לה קבלי קדושין. ואם האשה תבעה תחלה שאמרה לו (תני) [תן] לי קדושין וקדשו סתם, הויאל ותבעה האישה תחלה והיא אמרה לו כבר שלא תתקדש לו אלא במאתים, ודאי על מנת ליתן מאתיים קדש, ומנה או מאתיים סתם הוא זה ומקודשת כמה שנתן לה והוא ישלים המאתים, מיהו אם אינו רוצה להשלים אינה מקודשת כדפרשנא לעיל גבי ההיא דרבא אליעזר. [וכן המוכר חפץ לחבירו וכי] תבעו זה את זה, אם הלוקח תבע ואמר לו קנה החפץ ונתנו לו [ועשו דברי לוקח], אם הלוקח תבע ואמר לו תן לי החפץ ובה משכנו [ועשו דברי מוכר]. ע"כ התוספתא פ"ב [היי"א].